

Bakgrunn for vedtak

Vannuttak og regulering av Nordlavatnet

Øygarden kommune i Hordaland fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Vik settefisk AS
Referanse	201303062-14
Dato	11.03.2015
Notatnummer	KI-notat 8/2015
Ansvarlig	Gry Berg
Saksbehandler	Frank Jørgensen

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	3
NVEs vurdering	4
NVEs konklusjon	6
Forholdet til annet lovverk	7
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	8
Vedlegg	10

Sammendrag

Søknaden gjelder tillatelse etter vannressursloven § 8 til vannuttak og regulering av Nordlavatnet med 2,5 meter til settefiskproduksjon.

Settefiskanlegget ved Kvernhusvika ble etablert i 1987. De tekniske inngrepene til anlegget er allerede etablert og det skal ikke foretas nye inngrep knyttet til vassdragsanlegget. Inntaket til settefiskanlegget ligger i Nordlavatnet som også benyttes som reguleringsmagasin og buffer i tørre perioder. Nordlavatnet får tilført vann fra et nedbørfelt beregnet til 4,2 km².

Vik settefisk AS har i dag en tillatelse til å produsere 500 000 sjødyktig smolt. I 2011 bygget Vik settefisk AS et resirkuleringsanlegg med biofilter. Dette har fungert meget godt og kan produsere langt mer smolt enn det konsesjonsrammene etter akvakulturloven tillater i dag. Ny teknologi gir rom for å øke produksjonen innenfor den reguleringen og vannuttaket som har blitt praktisert tidligere. Maksimalt vannuttak har da vært 1 m³/min og reguleringsmagasinet regulert med 2,5 meter, dette gir et magasinivolum på 114 500 m³. Vik settefisk AS søker nå om en offentlig tillatelse til vannuttaket slik at de kan søke fylkeskommunen om en utvidelse ved settefiskanlegget. Det omsøkte vannuttaket med installert resirkuleringsteknologi vil ifølge selskapet gi rom for å produsere 2,5 millioner smolt opp mot 120 gram.

Det er ikke registrert konflikter av betydning til tidligere vannuttak og det er heller ikke ventet nye konflikter. Det er kun kommunen og Fylkesmannen som har uttalt seg om saken og ingen av disse har spesielle merknader til søknaden.

Med de planene selskapet legger fram i konsesjonssøknaden mener NVE at vassdraget er tatt i bruk på en god måte. Det er søkt om et meget beskjedent vannuttak. Med et vannuttak på inntil 1 m³/min som tilsvarer 9 % av middelvannføringen vil selskapet kunne produseres 2,5 millioner sjødyktig smolt ifølge dem selv, noe NVE opplever som er en meget god utnyttelse av en vannkilde med tanke på dagens landbaserte oppdrett.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Vik settefisk AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til regulering av Nordlavatnet med 2,5 meter mellom kote 20,6 moh og 18,1 moh og et maksimalt vannuttak på 1 m³/min. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Vik settefisk AS datert 10.3.2014:

«Vik settefisk AS ønsker å utnytte vannet i Nordlavatnet, Øygarden kommune i Hordaland, og søker herved om følgende tillatelser:

1. etter vannressursloven, jf. § 8, om tillatelse til:

- *uttak av vann til Vik settefisk AS sitt settefiskanlegg på Vik*
- *å regulere Nordlavatnet mellom LRV på kote 18,1 moh og HRV på kote 20,6.»*

Vik settefisk AS, endelig omsøkte hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	4,2
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	0,587
Spesifikk avrenning	l/(s·km ²)	46,6
Middelvannføring normalår	l/s	186
Middelvannføring tørrår	l/s	132
Alminnelig lavvannføring	l/s	32
5-persentil sommer (1/5-30/9)	l/s	16
5-persentil vinter (1/10-30/4)	l/s	71,2

VASSDRAGSANLEGGET

Inntak	moh.	20,6
Avløp	moh.	0
Lengde på berørt elvestrekning	m	220
Vannuttak, maks	l/s	16,7
Planlagt minstevannføring, sommer	l/s	0
Planlagt minstevannføring, vinter	l/s	0
Tilløpsrør, diameter	mm	225 og 250
Tilløpsrør, lengde	m	175

MAGASIN

Magasinvolum	mill. m ³	0,114
HRV	moh.	20,6
LRV	moh.	18,1

Om søker

Vik Settefisk AS driver i dag et settefiskanlegg basert på resirkuleringsteknologi. Selskapet har per dags dato tillatelse til å produsere 500 000 sjødyktig smolt ved anlegget. Vik settefisk eier ikke grunnen selv men har inngått en avtale med grunneiere og rettighetshavere angående feste av grunn, vannrettigheter og reguleringsrettigheter.

Beskrivelse av området

Settefiskanlegget ble etablert i 1987 og ligger ved Kvernhusvika på Toftøyna i Øygarden kommune. Vassdraget har et nedbørfelt på 4,2 km² og består av to større vatn der Nordlavatnet er det ene. Rundt

selve vatnet er det skrinne lyngheier samt enkelte skogkledde deler etter planting på 60- og 70 – tallet. Vassdraget og nærliggende områder er preget av bebyggelse og menneskelige inngrep.

Teknisk plan

Reguleringer

Reguleringen med HRV og LRV videreføres slik som tidligere.

Inntak

Dagens etablerte inntak benyttes.

Vannvei

Etablerte vannledninger benyttes.

Veier

Det er ikke planlagt å etablere nye veier.

Massetak og deponi

Det er ikke planlagt å etablere massetak eller deponi.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

I følge søknaden er det ingen reguleringsplan for området per dags dato. I gjeldende kommuneplan fra 2006 er to arealer som er knyttet til settefiskanlegget og utvidelsen regulert, til to ulike formål, næringsformål og LNF-område.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet etter verneplan for vassdrag.

Inngrepsfrie områder (INON)

Det vil ikke gjennomføres nye inngrep i området og tiltaket vil ikke medføre noen reduksjon i inngrepsfrie områder.

Nasjonale laksevassdrag

Vassdraget er ikke en del av et nasjonalt laksevassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 30.10.2014 sammen med representanter for søkeren, kommunen og Fylkesmannen. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringsuttalelser er forkortet av NVE. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal og/eller NVEs nettsider.

NVE har mottatt følgende kommentarer til søknaden:

Øygarden kommune har i e-post av 17.10.2014 uttalt at de er positive til søknaden, men gjør oppmerksom på at det må søkes om dispensasjon etter plan- og bygningsloven ved en ev. utvidelse av selve settefiskanlegget.

Fylkesmannen i Hordaland skriver i sin høringsuttalelse av 19.6.2014 at økt vannuttak ikke vil føre til spesielt negative konsekvenser for naturmangfoldet i området. De har ikke ytterligere merknader til saken.

NVEs vurdering

Vik settefisk AS har søkt om å ta ut vann og regulere Nordlavatnet slik at de kan øke sin produksjon av settefisk ved det eksisterende oppdrettsanlegget i Kvernhusvika. Anlegget er i dag i drift og har en tillatelse til å produsere 500 000 sjødyktig smolt. I 2011 bygget Vik settefisk AS et resirkuleringsanlegg med biofilter. Dette har fungert meget godt og anlegget kan produsere langt mer smolt enn det dagens konsesjon etter akvakulturloven tillater. Denne nye teknologien gir rom for å øke produksjonen innenfor de rammene som har blitt praktisert tidligere. Selskapet vil benytte seg av allerede etablerte tekniske installasjoner knyttet til vannuttaket og det er ikke planlagt nye inngrep.

Maksimalt vannuttak har da vært 1 m³/min og reguleringsmagasinet regulert med 2,5 meter, dette gir et magasinivolum på 114 500 m³. Vik settefisk AS søker nå om en offentlig tillatelse til vannuttaket slik at de kan søke fylkeskommunen om en utvidelse ved settefiskanlegget. Det omsøkte vannuttaket med installert resirkuleringsteknologi vil ifølge selskapet gi rom for å produsere 2,5 millioner smolt opp mot 120 gram.

NVE legger til grunn søkers erfaring med tidligere gjennomstrømningsanlegg og de hydrologiske beregningene når vi vurderer en ev. konsesjon til vannuttak fra Nordlavatnet. Etter NVEs erfaring virker det omsøkte vannuttaket med de gitte hydrologiske forhold og et reguleringsmagasin på 114 500 m³ å være et fornuftig vannuttaksregime med tanke på den planlagte utvidelsen også i tørrår. Selskapet har ikke foreslått slipp av minstevannføring, da det ikke har blitt sluppet minstevannføring i vassdraget siden oppstarten i 1987. NVE mener at en formalisering av dagens rettigheter og eksisterende forhold i vassdraget vil være positivt både for allmennheten og selskapet. Tiltakets tekniske del er allerede etablert, og planlagt vannforbruk vil ifølge søknaden i all hovedsak bli lik det som tidligere er praksis. Ved en ev. konsesjon vil det bli satt krav til både maksimalt tillatt vannuttak og gjennomsnittlig uttak over året. Under høringsrunden ble det ikke registrert særlige konflikter knyttet til reguleringen og vannuttaket. Både kommunen og Fylkesmannen er positive til at selskapet formaliserer tidligere praksis.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om regulering og vannuttak fra Nordlavatnet legger vi til grunn bestemmelsene i naturmangfoldlovens §§ 4 og 5 samt §§ 8-12.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har

også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldlovens § 8.

I Nordlavatnet er naturtypen evjer, bukter og viker registrert som lokal viktig. Denne naturtypen er ikke en utvalgt naturtype. Det er registrert flere rødlistede fugler i og ved Nordlavatnet. Bergand, svartand, skjeand, strandsnipe tornirisk og dvergdykker, alle nært truet i Norsk rødliste. I tillegg er det registrert ål som har kategori kritisk truet i Norsk rødliste for arter. Ingen av naturtypene eller de rødlistede artene vil få merkbart endrede livsbetingelser av tiltaket. Et eventuelt vannuttak fra Nordlavatnet som omsøkt vil etter NVEs mening ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper, arter eller økosystemet gitt i naturmangfoldloven §§ 4 og 5 gitt at vannuttaket begrenses.

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. Dette innebærer at man må ha kunnskap også om andre tiltak og påvirkninger på økosystemet slik at en kan identifisere den samlede belastningen, jf. også formuleringen i § 8 om "effekten av påvirkninger". I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep. I følge søknaden er det drevet med settefiskproduksjon ved anlegget i Kvernhusvika siden 1987 og vassdraget har derfor vært regulert siden den tid. På bakgrunn av de drøftinger som er gjort ovenfor, mener NVE at tiltaket ikke vil føre til negative endringer av økosystemet i vassdraget over tid når det fastsettes vilkår som ivaretar dagens situasjon.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldlovens § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Landbasert oppdrett med bruk av resirkulering med biofilter er en meget god teknologi for å få en god utnyttelse av vannressursen. Andre avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår dersom det blir gitt konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap/friluftsliv/brukerinteresser

Under befaring ble NVE kjent med at Nordlavatnet ble benyttet til fiske og bading. Vatnet har ikke en selvrekrutterende bestand av fisk, men det er satt ut regnbueørret som følge av lite konkurranse i matfatet blir av god størrelse. Regnbueørret er for øvrig registrert som fremmedart med svært høy risiko i Norsk svarteliste for arter. Det er ikke planlagt endringer knyttet til vassdragsanlegget og dagens situasjon forventes å bli opprettholdt også etter en utvidelse i smoltproduksjonen. Områdene rundt tiltaket vil av den grunn ikke bli berørt av tiltaket.

Samfunnsmessige fordeler

En formalisering av vannuttaket vil gi sikrere tilgang på vannressursen og dermed gi grunnlag for å søke fylkeskommunen om å utvide produksjonen av fisk ved anlegget. En utvidelse vil sikre de eksisterende arbeidsplassene ved anlegget samt føre til 2-3 nye. I følge selskapet vil lokale entreprenører og næringsliv kunne delta i tilbudsrunder for utbygging av selve settefiskanlegget dersom selskapet får tillatelse til å utvide.

En offentlig tillatelse i form av en konsesjon etter vannressursloven med vilkår og rammer for vannuttaket og reguleringen vil gi allmenheten en forutsigbarhet i forhold til regulerte vannressursen.

Oppsummering

Vik settefisk AS ønsker å få formalisert tidligere vannuttak og regulering med en konsesjon etter vannressursloven og de plikter og rettigheter dette medfører. NVE mener dette vil være en fordel både for bedriften og allmennheten. Gjennom søknadsprosessen er det registrert et lavt konfliktnivå samtidig som tiltaket har stor samfunnsmessig verdi. NVE legger betydelig vekt på at bedriften ikke skal ta ut mer vann enn det som er omsøkt og at vannuttaket loggføres dersom det gis konsesjon.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Vik settefisk AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til regulering av Nordlavatnet med 2,5 meter mellom kote 20,6 moh og 18,1 moh og et maksimalt vannuttak på 1 m³/min. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til plan- og bygningsloven

Forskrift om byggesak (byggsaksforskriften) gir saker som er underlagt konsesjonsbehandling etter vannressursloven fritak for byggesaksbehandling etter plan- og bygningsloven. Dette forutsetter at tiltaket ikke er i strid med kommuneplanens arealdel eller gjeldende reguleringsplaner. Forholdet til plan- og bygningsloven må avklares med kommunen før tiltaket kan iverksettes.

Forholdet til EUs vanndirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten, herunder krav om minstevannføring og standardvilkår som gir vassdragsmyndighetene, herunder Miljødirektoratet/Fylkesmannen etter vilkårenes post 5, anledning til å gi pålegg om tiltak som senere kan bedre forholdene i det berørte vassdraget. NVE har vurdert samfunnsnyttien av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Videre har NVE vurdert at vannuttaket til landbasert oppdrett av fisk med dagens kjente teknologi ikke med rimelighet kan oppnås med andre midler som miljømessig er vesentlig bedre.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Reguleringsgrenser, minstevannføring og vannuttak

Følgende data for vannføring og slukeevne er hentet fra konsesjonssøknaden og lagt til grunn for NVEs konsesjon og fastsettelse av vannuttak:

Middelvannføring	l/s	186
Alminnelig lavvannføring	l/s	32
5-persentil sommer	l/s	16
5-persentil vinter	l/s	71,1
Maksimalt vannuttak	m ³ /min	1

Minstevannføring

Det er tidligere ikke vært krav om slipp av minstevannføring. Tiltakshaver har ikke foreslått slipp av minstevannføring og det er heller ingen av høringsinstansene som har foreslått slipp av minstevannføring. Anlegget har vært i drift siden 1987 og elva har i lange perioder vært tørrlagt. I høringsrunden er det ikke fremkommet at det er vesentlige naturverdier som blir negativt påvirket av en fortsatt periodevis tørrlegging. Et pålegg om slipp av minstevannføring vil innebære at det vil bli en mer aktiv regulering av Nordlavatnet. NVE mener de største verdiene er knyttet til Nordalavnet samtidig som utløpsbekken er lukket under bakken og den nedre delen (ca. 50-100 meter) som går i dagen ikke innehar særlige verdier.

Etter NVEs syn vil ulempene som følge av slipp av minstevannføring være større enn de fordelene som oppnås.

Vannuttak

Vannuttaket skal avgrenses til maksimalt 1 m³/min og det skal installeres vannmåler og vannuttaket skal loggføres kontinuerlig. Dataene må kunne fremvises NVE på forespørsel.

Regulering

Det blir gitt en tillatelse til videreføring av tidligere praksis når det gjelder reguleringsmagasinet. Nordlavatnet tillates regulert med inntil 2,5 meter fra eksisterende terskel på ca. kote 20,6 moh og ned til ca. kote 18,1 moh. Dette tilsvarer et vannmagasin på ca. 114 500 m³.

Det skal settes opp merke ved Nordlavatnet som viser høyeste og laveste regulerte vannstand og et informasjonsskilt som informerer om vilkårene for reguleringen. Dette skal plasseres godt synlig for allmennheten. Utformingen av skilt og merking inngår som del av NVEs oppfølging etter post 4.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Førde og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Før utarbeidelse av tekniske planer for dam og vannvei kan igangsettes, må søknad om konsekvensklasse for gitt alternativ være sendt NVE og vedtak fattet. Konsekvensklassen er bestemmende for sikkerhetskravene som stilles til planlegging, bygging og drift og må derfor være avklart før arbeidet med tekniske planer starter.

NVEs miljøtilsyn vil ikke ta planer for landskap og miljø til behandling før anlegget har fått vedtak om konsekvensklasse.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 6 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Inntak	Benytter etablert inntak.
Vannvei	Benytter etablert vannvei.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 5: Naturforvaltning

Vilkår for naturforvaltning tas med i konsesjonen selv om det i dag synes lite aktuelt å pålegge ytterligere avbøtende tiltak. Eventuelle pålegg i medhold av dette vilkåret må være relatert til skader forårsaket av tiltaket og stå i rimelig forhold til tiltakets størrelse og virkninger.

Post 8: Terskler m.v.

Dette vilkåret gir hjemmel til å pålegge konsesjonær å etablere terskler eller gjennomføre andre biotopjusterende tiltak dersom dette skulle vise seg å være nødvendig.

Vedlegg

